

„Nauczyciel praktyk”

PRAKTYCZNE METODY OSIĄGANIA SUKCESU

Materiały wypracowane przez uczestników zajęć

*„Nie mierz bycia zajęтым.
Nie mierz działania.
Mierz dokonania.
Znaczenie ma nie tyle, co ludzie robią,
ale co faktycznie zostaje zrobione”*

(Larry Winiet)

Obowiązująca procedura awansu zawodowego określa powinności i wymagania kwalifikacyjne/ egzaminacyjne, które nauczyciel musi spełnić, chcąc awansować; wyznacza pożądany współcześnie model nauczyciela. W filozofii nowego profesjonalizmu nauczyciel – ma być przede wszystkim skutecznym, efektywnym praktykiem. Miarą jakości podejmowanych przez niego działań ma być sprawne rozwiązywanie napotkanych w praktyce – trudności, problemów i uzyskiwanie wymiernych rezultatów.

Nauczyciel praktyk przede wszystkim posiada „wiedzę praktyczną = posługuję się”. Jeśli „potrafię, umiem to wiem, znam i stosuję w praktyce”.

Model nauczyciela = profesjonalnego praktyka, nierozzerwalnie wiąże się z założeniem, że chcąc efektywnie rozwiązywać problemy edukacyjne, musi je dokładnie, wieloaspektowo zbadać, rozpoznać i następnie planowo rozwiązać. Zatem skuteczny nauczyciel, odnoszący sukcesy w pracy pedagogicznej – to przede wszystkim nauczyciel badacz, diagnosta. Towarzyszyć mu powinna świadomość, że skuteczność działania zapewnia dogłębnie rozpoznany problem. Ogólnie, wnikliwa analiza problemu uwzględniać powinna następujące etapy: identyfikację głównego problemu i problemów cząstkowych, identyfikację przyczyn

pojawienia się problemu, identyfikację skutków – co z tego wynika, ustalenie związków logicznych pomiędzy poszczególnymi przyczynami i skutkami.

Wyżej wymienione założenia skutecznej edukacji stanowią podstawę organizowanych przeze mnie szkoleń w obszarze awansu zawodowego i nie tylko. Upowszechniam w trakcie zajęć praktyczne metody osiągania sukcesu pedagogicznego (m. in. „Case Study”, „Drzewo problemów”, „3 x dlaczego”, „Rybi szkielet”...). Są to metody pogłębionej analizy problemu – zasadne w praktyce, wartościowe, ponieważ wyznaczają celową strategię, by rozwiązać sytuację problemową i osiągnąć nową jakość edukacyjną.

Nauczyciel – badacz, posługując się metodami i narzędziami diagnostycznymi, dąży do wszechstronnego opisu zbiorowości lub jednostki, których dotyczy problem, z uwzględnieniem bogatego zestawu danych jakościowych, ilościowych, kombinowanych.

Sprawdzonymi metodami pogłębionej analizy problemu są np. „ANALIZA SWOT” czy „METAPLAN”. Są pomocne, gdy zaistnieje potrzeba szybkiego zbadania różnych aspektów pojawiającego się złożonego problemu.

Oto wypracowane na warsztatach przez nauczycieli przykłady praktycznego zastosowania w/w metod pogłębionej analizy problemów:

METAPLAN

PROBLEM BADAWCZY: PRACA Z DZIECKIEM IZOLOWANYM PRZEZ ZESPÓŁ KLASOWY

1. JAK JEST? (stan aktualny)	2. JAK POWINNO BYĆ? (stan idealny)
1. NIKT NIE CHCE Z NIM SIEDZIEĆ	1. POWINIEN MIEĆ KOLEGĘ „Z ŁAWKI”
2. JEJEGO WYPOWIEDZI NIE SĄ AKCEPTOWANE PRZEZ ZESPÓŁ UCZNIÓW	2. POWINIEN MIEĆ MOŻLIWOŚĆ SWOBODNEJ WYPOWIEDZI, BEZ STRACHU PRZED BRAKIEM AKCEPTACJI
3. JEST WYŚMIIEWANY PRZEZ KOLEGÓW	3. POWINIEN BYĆ WŁĄCZANY W RÓŻNE PRACE, DZIAŁANIA GRUPOWE I ZABAWY PODCZAS PRZERW
4. JEST WYKLUCZANY Z PRACY GRUPOWEJ	
5. W TRAKCIE PRZERW JEST OSAMOTNIONY	

3. DLACZEGO NIE JEST TAK, JAK POWINNO BYĆ? 1. BRAK OSOBISTEJ HIGIENY, NIEESTETYCZNY WYGLĄD 2. UCZEŃ BIEDNY 3. WYPOWIADA SIĘ NIEPOPRAWNIE, NIELOGICZNIE – WADA WYMOWY 4. INDYWIDUALISTA MAJĄCY SWOJE ZDANIE 5. ZAMKNIĘTY W SOBIE, AGRESYWY... 6. TRUDNA SYTUACJA RODZINNA	4. Wnioski: → PLAN DZIAŁAŃ 1. INTEGRACJA ZESPOŁU KLASOWEGO – JAK?... 2. WSPÓŁPRACA Z PEDAGOGIEM - W JAKIM ZAKRESIE?... 3. WSPÓŁPRACA Z PSYCHOLOGIEM, LOGOPEDĄ, TERAPEUTĄ - W JAKI SPOSÓB?... 4. ZAJĘCIA DODATKOWE EDUKACYJNE DLA UCZNIA – JAKIE?... 5. INDYWIDUALIZACJA NAUCZANIA I WYCHOWANIA? - FORMA?... 6. WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI – FORMA?... 7. WSPÓŁPRACA Z OPIEKĄ SPOŁECZNĄ – W JAKIM ZAKRESIE?... CEL DO OSIĄGNIĘCIA: UCZEŃ DOBRZE CZUJE SIĘ W SZKOLE, JEST AKCEPTOWANY PRZEZ RÓWIEŚNIKÓW → CELOWY PLAN DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH...

ANALIZA SWOT

PROBLEM BADAWCZY: NIEOWOCNA WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI

MOCNE STRONY STRENGTHS	SŁABE STRONY = DLACZEGO? = PRZYCZYNY WEAKNESSES
- CZĘSTE SPOTKANIA NAUCZYCIELI Z RODZICAMI, ROZPOZNAWANIE ICH POTRZEB, - CZĘŚCIOWE ANGAŻOWANIE SIĘ RODZICÓW W ŻYCIE SZKOŁY, KLASY - MA MIEJSCE PEDAGOGIZACJA RODZICÓW - ISTNIEJE WSPÓŁPRACA - WYCIĄGANIE WSPÓLNYCH WNIOSKÓW Z NAUCZYCIELEM,	- STEREOTYPOWE, NIEPOZYTYWNE MYŚLENIE RODZICÓW O SZKOLE; - NIEROZUMIENIE EDUKACYJNEJ WSPÓŁCZEŚNIE ROLI SZKOŁY/PLACÓWKI W PROCESIE NAUCZANIA/WYCHOWANIA - WIELU RODZICÓW NIE POSIADA WYKSZTAŁCENIA

WYCHOWAWCĄ - POZNANIE FUNKCJONOWANIA UCZNIĄ W DOMU PRZEZ SZKOŁĘ - ORIENTACJA SZKOŁY W PROBLEMACH UCZNIÓW	- NISKA ŚWIADOMOŚĆ RODZICÓW - NIECHĘĆ RODZICÓW DO PODEJMOWANIA DECYZJI, WSPÓŁODPOWIEDZIALNOŚCI, AKTYWNOŚCI - BRAK KONSEKWENCJI W DZIAŁANIU SZKOŁY I RODZICÓW - BIERNA, CZĘSTO, POSTAWA RODZICÓW - SUBIEKTYWIZM RODZICÓW W OCENIE RÓŻNYCH SYTUACJI EDUKACYJNYCH
SZANSE, MOŻLIWOŚCI OPPORTUNITIES	ZAGROŻENIA = JAK IM PRZECIWDZIAŁAĆ? THREATS
1. WŁĄCZANIE RODZICÓW W AKTYWNE ŻYCIE KLASY/SZKOŁY – ZAPRASZAĆ NA ZAJĘCIA OTWARTE, DYDAKTYCZNE I WYCHOWAWCZE 2. UTWORZENIE KLASOWYCH ZESPOŁÓW RODZICÓW DO ROZPATRYWANIA PROBLEMÓW 3. ORGANIZACJA WSPÓLNYCH UROCZYSTOŚCI SZKOLNYCH – RODZIC GOŚCIEM 4. PROMOWANIE AKTYWNOŚCI RODZICÓW NA STRONIE INTERNETOWEJ 5. SZKOLENIA DLA RODZICÓW Z RÓŻNYCH OBSZARÓW TEMATYCZNYCH	1. ZINTENSYFIKOWAĆ CELOWĄ PEDAGOGIZACJĘ RODZICÓW 2. WIĘCEJ WIZYT DOMOWYCH 3. ROZMOWY INDYWIDUALNE Z UDZIAŁEM DYREKTORA W TRUDNYCH SYTUACJACH 4. POCCHWAŁY DLA RODZICÓW NA SPOTKANIACH KLASOWYCH, 5. PODZIĘKOWANIA INDYWIDUALNE ZA PODEJMOWANE DZIAŁANIA I REZULTATY 5. RÓWNOCZESNE SYSTEMATYCZNE POZYTYWNE ODDZIAŁYWANIE NA UCZNIĄ CEL DO OSIĄGNIĘCIA: RODZICE WSPÓŁDECYDUJĄ O PODEJMOWANYCH W SZKOLE, KLASIE PRZEDSIĘWZIĘCIACH I SĄ ODPOWIEDZIALNI ZA EFEKTY TYCH DZIAŁAŃ → CELOWY PLAN DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH...

W opinii nauczycieli, wdrożenie do praktyki określonej metody diagnostycznej, analiza uzyskanych wyników i wnioskowanie pozwalają dokładnie rozpoznać problemową sytuację, precyzyjnie ustalić realizacyjny cel i dobrą strategię dla rozwiązania problemu, tym samym uzyskać pozytywne efekty. Zastosowana celowa strategia – ukrywa słabości, chroni przed

zagrożeniami, a wykorzystuje – silne strony i możliwości. Jej wynikiem winien być poprawnie opracowany plan działań dla ostatecznego rozwiązania problemu.

Materiał uzupełniający:

**NAPRAWCZY PLAN ODDZIAŁYWAŃ DYDAKTYCZNYCH, WYCHOWAWCZYCH,
OPIEKUŃCZYCH
(wzór - przykład)**

<i>Cel</i>	<i>Zadania naprawcze=</i> <i>terapeutyczne,</i> <i>korekcyjne/profilaktyczne=</i> <i>zapobiegawcze</i>	<i>Formy</i> <i>i sposoby</i> <i>realizacji</i> <i>(działania)</i>	<i>Odpowiedzialny,</i> <i>współodpowiedzialny</i>	<i>Termin</i> <i>realizacji</i>	<i>Efekty oddziaływań</i> <i>(zamierzone</i> <i>i niezamierzone</i> <i>skutki oddziaływań</i>
1.					
2.					
3.					

- kryteria oceny planu:

- cele wskazują przyrost kompetencji,
- zadania są adekwatne do postawionych celów,
- zaplanowane formy realizacji są przydatne w osiągnięciu celów, realizacji zadań i oczekiwanych efektów.

Opr. Danuta Dymczyk – konsultant WODN w Sieradzu